

Poročilo predsednika Dušana Kalca na ustanovnem občnem zboru Kulturnega društva Bubnič Magajna

Sklad Bubnič Magajna ima že dolgo zgodovino in si je v vsem tem času tudi pridobil določen ugled, vendar je doslej deloval iz legalno pravnega vidika nekako, recimo tako, nedorečeno in neopredeljeno. Za svojo občasno dejavnost, ki je slonela v glavnem na prirejanju natečajev, pretežno za študirajočo mladino, je uporabljal finančna sredstva od prostovoljnih prispevkov, ki so se vsa ta leta stekala in se še stekajo v njegovo skromno blagajno preko Primorskega dnevnika in njegovih pozivov Prispevajte za Sklad Bubnič Magajna.

Današnji občni zbor je zato priložnost, da sklad postavimo na nove temelje in pravno uredimo njegov status ter preimenujemo v Kulturno društvo Bubnič Magajna, ki bo poleg dosedanje že utečene prakse lahko razširilo svoja obzorja in razvijalo še druge dejavnosti kulturnega in družbenega pomena. V ta namen je bil pripravljen osnutek statuta, ki ga bomo danes obravnavali in ki bo, poleg zapisnika tega ustanovnega občnega zbora, osnova za legalizacijo društva, za razširitev njegovega članstva in sploh za njegovo, upajmo, plodnejše življenje.

Dovolite mi ob tem, da na kratko obnovim zgodovino sklada, saj marsikomu najbrž ni povsem jasno, kaj ta sklad pravzaprav predstavlja, kdaj, kako in zakaj je nastal in kakšne cilje zasleduje.

Dolgo let je bil njegov naziv samo Sklad Albina Bubniča. Nastal je leta 1979, leto dni po smrti dolgoletnega novinarja Primorskega dnevnika Albina Bubniča, na pobudo njegovih delovnih tovarišev, ki so menili, da bi na najboljši način počastili njegov spomin in mu izrekli priznanje za vse, kar je njegovo plodno in pošteno novinarsko pero zaslužnega storilo na področju zamejskega šolstva in kulture, kmetijstva in drugih dejavnosti ter na področju raziskovanja grozot Rižarne in drugih poglavih polpretekle zgodovine, če bi njemu na čast skušali na najbolj primeren način spodbuditi med študirajočo mladino zanimanje za raziskovanje in novinarsko obdelavo zgodovinskih in aktualnih tem, ki so tako ali drugače sestavni del manjšinske stvarnosti in ki jim je Bubnič posvetil toliko ljubezni in dobršen del svojega življenja. Ob teh postavkah ter ob vedno budni zavesti o potrebi sodelovanja s šolo je Primorski dnevnik leta 1979 razpisal Natečaj za nagrado Albina Bubniča kot spodbudo k nadaljevanju njegovega dela in ni bilo naključno, da je za temo izbral narodnoosvobodilni boj s posebnim ozirom na nacifašistična taborišča v drugi svetovni vojni, kar je bila sicer tudi ena od mnogih tem Bubničevega raziskovanja in pisanja. Vzporedno, je bil ustanovljen tudi Sklad, ki naj bi

preko prostovoljnih prispevkov zagotovil ustrezna sredstva za nagrajevanje udeležencev natečaja.

Prvemu natečaju, ki je doživel pomemben uspeh in pri katerem so sodelovali mladi ljudje, ki danes nekaj pomenijo v kulturnem in družbenem ali tudi političnem življenju naše skupnosti, je sledilo v vseh teh letih še sedem bolj ali manj uspešnih razpisov, kar je potrdilo pomembnost in koristnost sodelovanja časopisa s šolo in preko nje s študirajočo mladino. Naj le omenim naslove naslednjih natečajev: "Ustno izročilo – življenje in navade v naših krajih v preteklosti", "Tako so si služili vsakdanji kruh", "Naša šola v preteklosti" (ob 20. obletnici Bubničeve smrti), "Spoznavajmo in očuvajmo kulturno dediščino" (ob 25. obletnici smrti), "Ne vrag le sosed bo mejak" (o padcu meje), "Kaj sem našel na podstrešju" (ob 30. obletnici smrti). Tema zadnjega, osmega natečaja, ki je bil razpisan lani, ob 35. obletnici Bubničeve smrti, je bil "Skozi vihar 1. svetovne vojne", stoletnico začetka katere proslavljamo prav letos. Ob tej priložnosti smo na začetku šolskega leta poslali po spletu pismo vsem ravnateljem slovenskih šol v treh pokrajinah naše dežele, s prošnjo, da bi posredovali poziv vsem učiteljicam in učiteljem ter profesorjem, zlasti slovenščine in zgodovine ter s tem pripomogli, da bi Sklad še naprej lahko opravljal svoje poslanstvo v spomin na Bubniča. Udeležba, tako osnovnih šol, kot nižjih in višjih srednjih šol, je bila tokrat zadovoljiva. Prejeli smo dvanajst zanimivih prispevkov in njihove avtorje bomo predvidoma nagradili 20. novembra, v prostorih Kraške banke na Opčinah, ob mednarodnem dnevu detinstva in otroštva ZN. Prispevke bomo seveda tudi objavili v Primorskem dnevniku, kar je še dodatna vrednost tovrstnih pobud.

V nazivu Sklada se je pred nedavnim Bubničevemu imenu pridružilo še ime fotografa, fotoreporterja in publicista Primorskega dnevnika Maria Magajne. Kar je Bubnič opravil s peresom, je Magajna dokumentiral s svojim neločljivim fotografskim aparatom. Že sam podatek, da nam je v svojem arhivu, ki ga hrani Zgodovinski odsek NŠK, zapustil več kot 300 tisoč posnetkov, od katerih jih je bilo objavljenih v Primorskem dnevniku in v drugih časopisih in revijah kakih 50 tisoč, dovolj zgovorno priča o neverjetnem obsegu in pomenu njegovega dela. Tako kot Bubnič, je tudi Magajna živel z ljudmi za ljudi in bil za to cenjen in priljubljen. Njegovo priljubljenost zgovorno potrjuje dejstvo, da so ga mladi pred leti preko ankete Primorskega psa proglasili za osebnost 20. stoletja.

Tako je vodstvo Sklada na seji 16. novembra 2011 sklenilo, da bo odtlej Sklad nosil tudi Magajново ime. Hkrati pa je razpisalo tudi prvi fotografski natečaj za nagrado Maria Magajne ob peti obletnici njegove smrti s pomenljivim naslovom "Pozabljeni kotički in človekovi sledovi v naših

krajih... v objektivu mladega fotoreporterja.” Tudi ta natečaj je bil v prvi vrsti namenjen mladim. Spodbudil naj bi jih k tistemu reporterskemu in dokumentarnemu delu, ki ga je tako mojstrsko in neutrudno opravljal Mario Magajna. Natečaj žal ni najbolje uspel, saj sta se ga udeležili le dve osebi, kar gre pripisati organizacijskim nerodnostim. Na izkušnjah se učimo, zato podobnih nerodnosti ne bi smeli več ponoviti. Društvo Bubnič Magajna bo vsekakor nadaljevalo po začrtani poti, ker želi v mladem rodu še naprej spodbujati zanimanje za fotografijo kot umetniško in dokumentaristično zvrst, ki ima v Magajni vrhunskega mojstra. Sklad je v teh letih priredil ali sodeloval pri prirejanju razstav Magajnovih del. Pred nekaj leti je nastala tudi spletna stran Sklada, ki jo je pripravil Marko Hussu.

Med cilji društva je ščititi in ovrednotiti njuno duhovno in materialno (arhivsko) zapuščino, delovati v splošno korist na kulturnem področju v najširšem pomenu besede, gojiti prijateljstvo, sodelovanje in sožitje na kulturnem, etničnem in jazikovnem področju, prirejati kulturne prireditve in druge dejavnosti, ki naj moralno plemenitijo, zbližujejo in združujejo prebivalstvo, spodbujati raziskovalno in izobraževalno dejavnost zlasti na področju publicistike in fotografije, razpisovati nagradne natečaje za tematske raziskave in za fotografijo za študirajočo mladino, sodelovati s sorodnimi organizacijami in javnimi ter zasebnimi ustanovami, ki težijo s svojo dejavnostjo k istim ali podobnim ciljem. Temeljito se bo treba tudi pripraviti na stoletnico Magajnovega rojstva, ki bo 14. oktobra 2016. Za to priložnost namerava društvo prirediti poleg publicističnih in razstavnih pobud tudi mednarodni posvet, posvečen usodi fotoreporterstva.

Kulturno društvo Bubnič Magajna predstavlja pomemben in zanimiv kulturni izziv, ki lahko obogati našo narodnostno in tudi širšo tržaško skupnost. Od nas vseh bo odvisno, če bomo znali in hoteli ob vselej spodbudnem zgledu, ki sta nam ga pustila Albin Bubnič in Mario Magajna, najti najboljše vzgibe za ovrednotenje izročil in uresničevanje idej, ki bodo proicirane v prihodnost.